

PROJECTE EDUCATIU

LA CONSCIÈNCIA DE SOFRIMENT, EL VALOR DE L'AMOR, LA VIRTUT DE L'AMISTAT, LA INCERTESA DAVANT LA MORT I ALTRES EXPERIÈNCIES HUMANES DEMANEN UNA ATENCIÓ PEDAGÒGICA QUALITATIVAMENT DIFERENT.

Dr. Francesc Torralba i Rosselló

L'Escola per a Infants, del Servei de Pediatria, és concertada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i es regeix per un conveni subscrit entre el Departament d'Ensenyament i la Fundació de Gestió Sanitària de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, essent aquesta darrera la titular de l'escola.

Té la missió d'educar els infants malalts en un àmbit tan singular com és l'hospitalari i que per la situació que estan vivint els alumnes, requereix una atenció qualitativament diferent.

L'escola ha d'harmonitzar la seva actuació dins un context sanitari que li és aliè, que té la seva pròpia dinàmica (organitzativa, estructural, de disposició i regulació del temps, etc.) i això fa que l'escola hagi de fer l'esforç d'integrar-se i obrir-se a aquesta realitat sense perdre la seva característica educativa.

És important aquesta diferenciació perquè ajuda els nostres alumnes a veure diferent la tasca d'educar de la de curar i cuidar (pròpia de l'àmbit facultatiu i sanitari) proporcionant referents de normalització.

La raó de l'existència de l'escola és fer efectiu el dret que té tot infant i adolescent a l'educació. Així es manifesta en la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de l'Infant, 20 de novembre de 1989, la Carta Europea dels Drets del nen hospitalitzat; la Lismi (Ley de Integración Social del Minusválido), i altres lleis, tant de Catalunya com de l'Estat.

L'escola fa possible gaudir d'aquest dret i contribueix a la normalització de la vida de l'infant i de l'adolescent que es troba en un ambient, en un principi, hostil com és l'hospitalari.

Per a un infant o un adolescent, la vida escolar omple gran part de la seva infància i adolescència. Quan pateix una malaltia mantenir - amb tots els condicionants que es donen - aquest vessant és necessari per a viure aquest període com a transitori i ajudar-lo a prendre consciència que tornarà, una altra vegada, a la vida ordinària i que caldrà preparar-se per a la reincorporació a la l'escola o l'institut.

També pot afavorir guardar un record més favorable de l'estada a l'hospital i, especialment en el cas d'alumnes amb llargues malalties i que impliquen un risc vital, els ajudarà a desenvolupar-se en totes les seves dimensions personals, mantenir o reforçar el desig de viure i conrear el coratge per viure el més òptimament possible el moment present.

L'anàlisi de les necessitats educatives de cada infant i adolescent i de les seves possibles respostes depèn d'una gran quantitat de factors. En relació a la tasca docent bàsicament la determinant és la patologia que pateix el nostre alumne, la durada de l'hospitalització, les seves capacitats i motivacions, preparació escolar, el gust per l'aprenentatge, els hàbits d'estudi ja adquirits d'estudi i la propera o llunyana reincorporació al centre d'origen on es troba matriculat.

Per a un infant i adolescent la malaltia implica, entre altres, l'experiència de sentir-se privat de salut, la dura experiència del dolor, nous contextos (com l'hospitalari), la ruptura del projecte biogràfic, ruptura del quotidià, nous ritmes de vida, desconcert, tristesa, por, angoixa, solitud, marginació, etc.

Totes aquestes experiències, emocions i sentiments demanen, encara més, una atenció educativa personalitzada, acurada i d'una gran sensibilitat. La mestra suposa per a l'alumne una figura coneguda, el que fa que la pugui sentir, des d'un principi, com una persona propera i de la qual pot rebre recolzament emocional.

L'escola pot proporcionar a l'alumne, tenint sempre present el seu estat físic, emocional i psicològic, unes experiències gratificants, pot ajudar-lo en la seva estabilitat psicològica; pot contribuir a satisfer les necessitats emocionals, cognitives i socials pròpies de l'infant i assegurar la continuïtat del procés educatiu malgrat la malaltia.

És per això que volem que tot aquell alumne, alumna que vingui a l'escola o sigui atès per les mestres a les habitacions, cambres d'aïllament o a la UCI, es senti estimat, que visqui en l'esperança, es senti acollit, que es pugui arribar a sentir en harmonia amb si mateix i amb l'entorn, que sigui feliç i es senti respectat; que trobi a l'escola els mitjans i l'ambient propici per al seu creixement i desenvolupament integral.

Especialment per la situació que viuen els nostres alumnes partirem sempre, sigui quin sigui el seu estat, de la dignitat de la persona i des del respecte més profund per les vivències que té, i mantindrem el secret professional.

TIPOLOGIA ESCOLAR

Acull tots els infants i adolescents en edat d'escolarització obligatòria - primària i secundària - i als nens i nenes d'ensenyança pre-obligatòria - P3, P4 i P5 – en el cas d'una llarga hospitalització, que es troben ingressats a l'àrea pediàtrica i no poden seguir temporalment els estudis en el seu centre educatiu. També als alumnes que pateixen malalties cròniques, quan vénen a l'hospital per a ser atesos en règim ambulatori.

L'alumnat de l'escola presenta diversos tipus de diversitat:

- Diversitat de malalties, de situacions i evolució d'aquestes
- Diversitat d'estat físic i psíquic derivat de la situació i procés de la malaltia
- Diversitat en relació a la durada de l'hospitalització
- Diversitat d'edats i nivells educatius
- Diversitat de centres de procedència: públics, privats, d'altres comunitats de l'Estat, de països transoceànics,...
- Diversitat en relació a capacitats i motivacions
- Diversitat de llengües
- Diversitat cultural, social i d'ètnia

OBJECTIUS DE L'ESCOLA PER A INFANTS

OBJECTIUS PEDAGÒGICS:

Objectiu general:

Evitar la marginació que comporta el fet d'emmalaltir, l'exclusió del procés educatiu i possibilitar la posterior reincorporació escolar de l'alumne/a, una vegada superada la malaltia.

Objectius específics:

- Atendre la particularitat de cada alumne elaborant programes flexibles i individualitzats.
- Seguir en contacte amb l'escola d'origen, el curs escolar de cada pacient que pateix una llarga malaltia.
- Mantenir viva la inquietud per a aprendre i l'hàbit de treball, contemplant sempre primer l'estat tant físic com psicològic i emocional del nostre alumnat.
- Afavorir l'ocupació constructiva del temps lliure, mitjançant activitats estructurades, que contribueixen al desenvolupament integral de l'infant i l'adolescent.
- Motivar l'alumnat perquè estableixi relacions positives amb el medi desconegut en el qual es troben.
- Organitzar, en casos concrets, activitats terapèutiques i específiques.

OBJECTIUS PSICOLÒGICS:

Objectiu general:

Proporcionar, mitjançant l'escola i tot el que aquesta comporta, un punt de referència diferent a la duresa i pessimisme que pot generar l'estada en un medi com l'hospitalari, que l'escola sigui un catalitzador de tota la problemàtica psicològica que comporta la malaltia.

Objectius específics:

- Contribuir a minimitzar les vivències negatives que l'infant experimenta en el seu procés hospitalari: síndrome hospitalària, a partir d'enfortir la personalitat, potenciar l'autoestima, cobrir les necessitats afectives, motivacionals, educatives i lúdiques.
- Ajudar a la realització personal creant un clima de seguretat i confiança perquè s'arribi a una correcta adaptació, de manera que la seva estada generi el mínim d'ansietat i no quedi perjudicada la seva autoestima.

OBJECTIUS SOCIALS:**Objectiu general:**

Afavorir el procés d'humanització hospitalària.

Objectius específics:

- Crear una imatge més gratificant de l'entorn hospitalari, a més d'un ambient educatiu, acollidor i agradable, on el pacient pediàtric es trobi segur i còmode.
- Fomentar les relacions personals entre els alumnes de l'escola i conrear una bona relació amb el personal facultatiu i sanitari que atén el pacient.
- Mantenir una bona relació amb els pares, recolzant-los, orientant-los en tot allò que beneficiï els seus fills.
- Contactar i coordinar amb els mestres o tutors de l'escola de referència de l'alumne per a una major eficàcia docent.
- Mantenir una actitud oberta, comunicativa i de col·laboració amb els serveis sanitaris que incideixen directament en la vida diària del nen i la nena malalts

Amb l'acompliment d'aquests objectius aconseguim que l'alumne, l'alumna es senti acompanyat en el seu procés personal, que visqui el seu creixement i maduració en tots els aspectes de la seva persona. Sentirà que el seu procés educatiu segueix, que avança i això li proporcionarà normalitat, confiança, seguretat i la consciència que treballa pel seu futur i que - per haver emmalaltit - pot haver sentit insegur.

A L'ESCOLA PRETENEM

L'estat físic i psicològic dels alumnes de l'escola implica unes característiques particulars i demana tot un seguit d'atencions específiques en les quals els valors seran els eixos fonamentals, per això el treball a l'escola té aquests trets:

- EL CONEIXEMENT DELS ALUMNES, L'ATENCIÓ A CADASCÚ I EL RESPECTE AL RITME PROPI

Cal un plantejament metodològic capaç de donar resposta a la singularitat de la persona i a la gran diversitat que presenta el nostre alumnat i per això l'atendrem des del coneixement individual i personalitzat, adaptant a cada moment els

programes i les activitats a les seves característiques (capacitats, interessos, motivacions, ritmes...) i al seu moment per tal d'aconseguir que els aprenentatges siguin significatius.

Volem despertar la necessitat d'aprendre, que trobi el gust per la feina que fa a l'escola, que ell es trobi a gust essent la persona que ja és i la que està esdevenint amb totes les aportacions que se'n deriven pel fet d'haver emmalaltit.

- LA RELACIÓ PERSONAL

Vetllarem perquè el testimoni personal dels i les mestres en el treball i en les relacions sigui transmissor de valors.

Transmetre unes actituds coherents, d'autenticitat, per ser poder ser estimats i valorats com a persona i com a educador pels alumnes, ja que la tasca del mestre no serà tan sols ensenyar sinó a més d'educar, fer créixer i formar persones des de l'aprendre a conèixer, a fer, a ser i a conviure.

Afavorirem una relació educativa i personal propera, la convivència respectuosa, unes relacions humanes basades en el respecte, en el diàleg, en l'acceptació i cooperació, en la comunicació, en l'interès per les opinions de l'altre; això en totes les relacions personals, ja siguin de l'entorn hospitalari (altres infants i professionals diversos) com del seu entorn familiar i social.

Hi haurà situacions - especialment en moments de crisis, dolor, en el període del final de la vida - en què serà més important la relació personal que les tasques com a docents.

- L'EDUCACIÓ INTEGRAL DE TOTES LES CAPACITATS

Des de l'escola potenciarem les possibilitats humanes de cada alumne/a, fent-los créixer segons les seves capacitats, es cercarà el desenvolupament cognitiu, afectiu, intel·lectual i relacional de l'alumne, treballant per satisfer les seves necessitats d'equilibri, de relacions interpersonals i de transcendent, si és el cas, tot oferint - quan s'escaigui - l'orientació escolar i personal.

Potenciarem l'autoestima, l'autonomia personal, afavorirem la iniciativa personal, la creativitat, el diàleg constructiu, la reflexió, el sentit crític, la il·lusió i l'expressió de sentiments i l'ajudarem a no ser, ni sentir-se, tan vulnerable.

Vetllarem per la pau interior, perquè s'accepti a si mateix amb les limitacions sorgides arrel de la malaltia. Ajudarem a que accepti els altres i promourem actituds de comprensió.

Educarem la discreció, la sensibilitat, l'agraïment, el silenci i l'escolta, tan necessaris en un ambient hospitalari.

LÍNIES METODOLÒGIQUES

Les mestres sempre actuarem en una línia humanitzadora, amb una gran flexibilitat donades les circumstàncies físiques i psicològiques que viuen els nostres alumnes, i ho farem:

- Respectant la persona que és el nostre alumne, la seva idiosincràsia, el seu estat i les seves possibilitats reals, tot valorant quan hem de ser a la vora i quan ens hem de distanciar.
- Creant un clima afectiu de seguretat, serenor, cordialitat, confiança i acceptació mútua, un clima d'acollida i empatia - amb una especial atenció al llenguatge no verbal - independentment dels seus condicionants socials, culturals, malaltia o discapacitats.
- Mantenint una atmosfera d'optimisme, optimisme des d'unes expectatives realistes segons les circumstàncies i l'evolució de la malaltia, sense frivoltzar, mentir o menysprear el que pugui estar sentint i/o patint. Cercarem els mitjans que puguin donar motius per a viure.
- Transmetent una actitud d'escolta activa, amb respecte al silenci; una actitud d'obertura que faciliti el coneixement de l'alumne potenciant una actitud d'ajuda especialment a aquells que més ho necessitin.
- Ressaltant sempre el positiu sobre el negatiu, valorant qualsevol èxit, fent elogis sincers i trobant l'equilibri entre la tolerància i l'exigència; amb flexibilitat i incidint en la descoberta de possibilitats més que recordant les limitacions.
- Oferint ajuda, acompanyant en el camí personal de l'aprenentatge, brindant els mitjans per a superar els diversos obstacles, infontent i mantenint un nivell d'expectatives reals, exitoses. Observant una relació positiva de confiança en les seves possibilitats tot manifestant-los-hi. Guiant l'alumne, orientant-lo, assessorant-lo en el que pot haver variat degut a la malaltia.
- Tenint una especial sensibilitat pels problemes i situacions dels més febles, delicats, greus, els qui presentin majors necessitats i mancances.
- Creant un clima educatiu ric i estimulante, promovent un aprenentatge basat en una actitud curiosa, crítica i l'interès, amb una motivació constant d'una forma activa, tot marcant uns límits educatius i fomentant la responsabilitat.
- Ajudant-lo a que sigui capaç de gestionar i valorar les oportunitats que té al seu voltant, ni que aquest sigui un entorn hospitalari; educant-lo en la gratuïtat, el goig i la creativitat, valors que es poden viure intensament en un període de malaltia. Ajudant-lo a comprendre i admetre la realitat que l'envolta i viu.
- Fomentant l'estímul positiu i l'autoestima; l'autonomia, la creativitat i l'activitat; la constància en el treball; la feina ben feta, l'esforç personal; l'equilibri autoritat-llibertat; adaptant al màxim la tasca als seus interessos i les seves aptituds.

- Estimulant el desenvolupament de la intel·ligència, treballant els coneixements, habilitats, actituds i els valors; promovent la reflexió, l'anàlisi i el coneixement de la realitat. Que aprengui a pensar i a aprendre.
- Ressaltant entre els alumnes l'enriquiment derivat d'alumnes de diferents cultures i ètnies, treballant el respecte per la diferència i la diversitat per fer efectiu el dret a la diferència com a valor social i personal.
- Integrant la informàtica i les TAC en els processos d'aprenentatge; educant una actitud crítica i el bon ús de les tecnologies.
- Fomentant la coordinació i comunicació amb els pares.
- Manifestant un respecte profund per la privacitat, mantenint el secret professional.